

Tudor Arghezi - Testament

Repere analitice

-SEMNICIFICATIILE TITLULUI:-

- poezia "Testament" apare la inceputul volumului "Cuvinte potrivite" (1927), cartea debutului editorial al lui Tudor Arghezi;
- titlul exprima ideea de arta poetica definitorie a universului poetic arghezian;
- sursele de inspiratie sunt doua: una de natura istorica, in care umanitatea e vazuta ca rezultat al unui proces neintrerupt de evolutie in drumul ei spre implinire, catre atingerea absolutului; cealalta se releva in plan spiritual, ca un temerar demers de creare a unui limbaj poetic nou, una din particularitatile creatiei argheziene in peisajul liricii romanesti;
- poezia poate fi inteleasa ca o metafora a cartii, un elogiu exemplar al Cartii, aproape fara egal in literatura romana;
- "Testament" devine mesajul estetic al lui Tudor Arghezi pentru viitorime, prin care acesta explica in acelasi timp, sub forma de arta poetica, sensurile profunde ale creatiei sale; in plan general uman, prin simbolul fundamental al cartii, este un testament pentru vremurile viitoare, un dat ce trebuie pastrat cu sfintenie pentru a permite Logosului divin sa implineasca fiinta umana.

-LIMBAJUL ARTISTIC:-

- discurs adresat, eul liric transmitand mesajul poetic urmasilor, simbolizati prin succesorul direct al poetului: "Nu-ti voi lasa drept bunuri, dupa moarte,/ Decat un nume adunat pe-o carte."; "Cartea mea-i, fiule, o treapta."; se identifica marcile specifice comunicarii lirice: pronume personale si verbe la persoanele intai si a doua, substantive in vocativ, verbe la gerunziu etc;
- "seara razvratita", metafora + epitet: substantivul are sensuri metaforice, "seara razvratita" "vine/ De la strabunii mei pana la tine"; epitetul personificator, "razvratita", exprima chinurile, zburciunile genezei;
- "hrisov", metafora a cartii, act de mostenire in sens mai vechi, dar si in sens modern, de in scris, prin care se transmite urmasilor noua creatie, un "remember" pentru generatiile viitoare, o cale de imersiune intr-un trecut plin de invataminte;
- enumeratia, realizata in gradatie ascendenta, prin care se reconstituie traseul istoric al umanitatii si mai ales obstacolele intampinate: "In seara razvratita care vine/De la strabunii mei pana la tine,/ Prin rapi si gropi adanci,/ Suite de batranii mei pe branci."; rolul enumeratiei este de a intari imaginea sensibilă a poeziei; "razvratirea" inseamna revolta impotriva conditiei existentiale precare, a unei lumi edificate prin suferinta;
- "rapi si gropi adanci", metafore ale devenirii umanitatii, corespondente cu cele din "Scrisoarea I" a lui Eminescu: "Fu prapastie? genune?...";
- "treapta", metafora si simbol ascensional, sugerand etapele devenirii sociogonice; evolutia umana are un traseu anevoios, istorie ce se edifica greu, pana se trece la o alta "treapta", fiecare reluand lucrurile din acelasi punct al demarcatiei, al despartirii dintre lumina si intuneric, dintre cunoastere

Referate

Referate, Comentarii, Eseuri, Caracterizari
<http://referatenoi.ro>

---

si necunoastere;

- substitutia de unelte simbolice, "sapa" " "condei", "brazda" " "calimara", care faciliteaza tranzitia de la munca bruta, fizica, la aceea imaginativa, creatoare, de la materie la spirit;
- cuvinte cu sensuri metaforice: "mania" care zace in adancuri, "veninul", durerea "surda si amara" (+ epitet dublu), "sudoarea muncii sutelor de ani", metafore ale unei conditii umane degradate, depozitate de nimbul originar, lasate in voia unui destin aspru, infernal;
- personificari: ocară pusa "cand sa-mbie, cand sa-njure";
- comparatii: "Stapanul, ca un tap injunghiat"; "ca un ciorchin de negi";
- enumeratii: "bube, mucegaiuri si noroi", "frumuseti si preturi noi";
- metaforele "slova de foc", de o inspiratie divina, si "slova faurita", creata de mintea omului, par a stabili polii opusi ai creatorului, care se atrag reciproc; cele doua imagini ale lumii, celeste si pamantene, pot fi transpuse, in mod metaforic, pe o pagina de carte.

-UNIVERSUL POEZIEI:-

- sensurile profunde al poeziei au fost intuite de G. Calinescu: "Dar aici vederea ne e ametita de un gol adanc, cetos de profunditate, cu toata lipsa conceptelor. Asta vine din aceea ca intuitiv prin reprezentarile-simboluri poetul a atins direct un aspect de baza al Lumii, germinatia eterna enorma."; nu se poate asculta "fara infiorare solemnă "Testament "" , fara "vocatia miturilor grozave, a viziunilor cosmice" pe care poezia le dezvolta;
- in aceasta "ars poetica", Arghezi sintetizeaza aria tematica extrem de complexa a poeziei sale (vocatia sociogonica, sentimentul cosmic, fiorul religios, sentimentul razvratirii, metamorfozele materiei), precum si grija pentru cuvânt, factor generator al universului poetic, ca o demonstratie ca toate cuvintele, unele aparent vulgarizatoare, au un exceptional potential estetic, concretizat in estetica uratului din poetica argheziana;
- cuvântul originar, cel din capatul lumilor, se impurifica si el odata cu regresiunea existentiala a omului si a creatiei, sufera de o degradare accentuata a trecerii timpului, alunecand intr-o zona obscura, dominata de "bube, mucegaiuri si noroi",
- arta poetica se materializeaza, la Tudor Arghezi, intr-un testament spiritual, lasat drept amintire generatiilor viitoare, ca o marturie a unei istorii aspre, a vremurilor potrivnice, cand gandirea se slefuia inca greu, dar cu tenacitatea si incrancenarea unui urcus "pe branci"; drumul, rapile, gropile ce marcheaza trecerea prin lume reprezinta mersul sinuos al istoriei umane, pe care se inscriu, in convoaie imense, sirurile nefarsite de generatii, pe principiul acumularilor succesive, urmate de esentializare, de rafinare a conceptelor;
- sensului coborator al destinului uman, de la paradiziac la terestru si uneori la infernal, Arghezi ii opune elanul creator, ascendent, al sudorii "muncii sutelor de ani", al lantului nefarsit de stramosi; manuscrisul trebuie citit cu grija, ca unul din acele magice pergamente ale originilor, oricand putandu-se declansa forte de aparare, obscure, inmagazinate, ascunse in adancuri, caci acolo "Zace mania bunilor mei";
- "arta poetica" vizeaza, in acest periplu nefarsit, si un proces de slefuire a cuvintelor, de distilare a acestora intr-o imaginara retorta a creatiei, culminand cu aparitia cartii, a operei poetice;
- reconvertirea cuvintelor este fenomenul cel mai amplu si mai radical din poezie: "Le-am prefacut

Referate

Referate, Comentarii, Eseuri, Caracterizari
<http://referatenoi.ro>

---

in versuri si-n icoane./ Facui din zdrente muguri si coroane./ Veninul strans l-am preschimbato in miere./ Lasand intreaga dulcea lui putere./ Am luat ocaro, si torcand usure/ Am pus-o cand sambie, cand sa-njure."; principiile negative ale lumii sunt transformate in principii pozitive, uratul in frumos, veninul in miere, raul e anihilat prin bine;

- punctele extreme ale acestei dualitati a lumii create de Arghezi se exprima in doua versuri esentiale pentru poetica sa: "Din bube, mucegaiuri si noroi/ Iscat-am frumuseti si preturi noi.", estetica uratului devenind astfel, in mod paradoxal, cel mai profund act de atingere si de refacere a puritatii lumii;

- transformarile sunt ample si se indreapta catre sfera muzicala a cantecului si a creatiei, raul diminuandu-si, in fata noului demiurg, puterea pedepsitoare: "Durerea noastra surda si amara/ O gramadii pe-o singura vioara"; "Biciul rabdat se-ntoarce in cuvinte".

- sunt doua ipostaze cu attributele creatiei divine in poezia lui Tudor Arghezi, un Dumnezeu "de piatra", vechi, confundat de oameni cu un idol, si cel nou, in ipostaza umana, de multe ori razvratit, incercand sa corecteze erorile unei creatii divine imperfecte;

- cartea este o lume, o sinteza a contrariilor, dihotomia lumii revenind in prim-plan prin cele doua metafore finale: slova de foc si slova faurita sunt cele doua capete ale lumii, spiritul si materia, care "imparechiate-n carte se marita", ca expresie a armoniei, a unui cosmos perfect si, prin desavarsire, a intoarcerii creatiei la Cuvantul originar, deopotriva al lumii si al cartii.

-Eseu-

Despre poezia "Testament" s-au spus multe de-a lungul anilor, mai ales in sfera utilizarii didactice, generandu-se un adevarat verbiaj al interpretarii metaforelor si simbolurilor, al disecarii fiecarui cuvnt din aceasta impetuoasa, uneori derutanta poezie, care isi dezvaluie cu greu structura poetica secreta unui cititor obisnuit sa se instaleze comod in spatiile imaginare si sa le admire apoi, fara efort, frumusetile. Dumitru Micu surprinde, in "Scurta istorie a literaturii romane", trasaturi fundamentale ale stilului arghezian: "Arghezi a imbogatit si innoit vocabularul poetic romanesc [...] prin impunerea nu numai de termeni pana la el tabu, ci si de alte vorbe fara acces, pana atunci, in literatura, recoltate din toate zonele si straturile limbii. Mai mult, insa, infinit mai mult decat prin lansarea de cuvinte ca atare, oricare ar fi sursa acestora, banalitatea e ucisa, in literatura argheziana, se intelege, prin relatiile in care sunt puse cuvintele, prin "potrivirea" lor. [...] Limbajul sau exceleaza mai mult decat al oricarui scriitor roman prin bogatie, noutate si varietate".

G. Calinescu, afirmand ca nu se poate asculta "fara infiorare solemna "Testament"", fara "vocatia miturilor grozave, a viziunilor cosmice" intreaga poezie a lui Arghezi, intuieste aceste perspective abisale ale semanticii poetice: "Dar aici vederea ne e ametita de un gol adanc, cetos de profunditate, cu toata lipsa conceptelor. Asta vine din aceea ca intuitiv prin reprezentarile-simboluri poetul a atins direct un aspect de baza al Lumii, germinatia eterna enorma.". Pentru a revela aceste sensuri profunde, intreaga analiza trebuie mutata in sfere mai largi de cunoastere, care depasesc referintele din literatura romana. in esenta, dincolo de valurile zbuclumate, uneori abrazive, ale textului, poezia "Testament" este un elogi exemplar al Cartii, aproape fara egal in literatura romana.

Referate

Referate, Comentarii, Eseuri, Caracterizari
<http://referatenoi.ro>

Poate numai Miron Costin, in arhaitatea lui inteleapta, cand vdrbea despre "cetitil cartilor", se apropia, printr-o modernitate avant la lettre, de o astfel de viziune. Pentru cronicarul moldovean, cartea, "scrisoarea", este, metaforic vorbind, "iscusita oglinda mintii omenesti", este eterna, caci "traiescu si acum scrisorile in lume si vor trai in veci", autorul si cititorul dobandind deopotriva, in spatiul imaginar, "nemu-ritoriu nume". Aceasta metafora indepartata in vreme, acest "nemuritoriu nume" are o coincidenta uimitoare cu metafora argheziana cu care incepe poezia "Testament": "Nu-ti voi lasa drept bunuri, dupa moarte,/ Decat un nume adunat pe-o carte."

Asadar, Arghezi se inscrie si el intr-o meditatie seculara asupra cartii, in fond milenara, daca ne gandim la marile carti ale omenirii, la vechile epopei si, bineinteles, la Cartea Cartilor, la Biblie. Tudor Arghezi si-a luat un timp indelungat de meditatie pana a conceput ceea ce putem numi cosmogonia lui in ordinea livresca. Volumul "Cuvinte potrivite", cartea debutului editorial, apare destul de tarziu, cand poetul avea 47 de ani, si are inscrisa pe frontispiciu poezia "Testament", arta lui poetica cea mai definitorie. Poezia "Testament" trebuie inteleasa si ea ca o metafora a caitii, chiar a unei carti infinite, daca ne gandim ca in text este figurata numai "o treapta", prima treapta a unei necesare continuitati, a unei ascendente continue: "in seara razvratita care vine/ De la strabunii mei pana la tine,/ Prin rapi si gropi adanci,/ Suite de batranii mei pe branci,/ Azi care, tanar, sa le urci te-asteapta,/ Cartea mea-i, fiule, o treapta.". Poezia "Testament" este, fara indoiala, o demonstratie estetica a modului cum se face, cum se intemeiaza Cartea, cum lumea pe care o cuprinde, ea insasi aflata in procesul genezei, se muta in spatiul literar, in chip remarcabil, geneza caitii este simultana cu geneza lumii, stabilindu-se o identitate absoluta, mult visata de creatori, intre Cartea Lumii si Lumea Cartii. Lucru care nici nu poate fi conceput altfel, de vreme ce la originea ambelor universuri sta Cuvantul. "La inceput a fost Cuvantul" este adevarul absolut cu care incepe Lumea, dar si enuntul cu care incepe Cartea. Arghezi incepe si el, demiurgic, Cartea si Lumea, un fel de oglinzi paralele, care se departeaza si se reintalnesc in "trepte", cand se face transferul creatiei intre generatii, cand cartea, "hrisovul vostru cel dinai", este inmanata, ca o noua tabla a legilor, "fiului", celui care, parca in sens biblic, va continua efortul creator.

In acest camp imaginar, poetul este, evident, noul demiurg, iar cuvantul este sursa generatoare a creatiei. El figureaza, in prima strofa a poeziei, evolutia temporala a lumii, a generatiilor, "germinatia antropologica" (G. Calinescu), o insolita "legenda a veacurilor" preluata de la romantici, dar ilustrata expresiv cu limbajul caracteristic arghezian. Momentul genezei este o "seara razvratita", metafora ce cuprinde atat negura mitica a inceputurilor, noaptea primordiala, cat si punerea in miscare a lumilor, razvratirea spiritului ce devine materie in expansiune. Creatia nu este insa numai moment originar, incheiat, este un proces continuu, care strabate unda temporala: "seara razvratita" "vine/ De la strabunii mei pana la tine". Epitetul acesta extrem de evocator, in acelasi timp personificator, "razvratita", exprima chinurile, zbuciumul genezei. Devenirea insasi a umanitatii este aspra, un urcus istovitor pe treptele timpului, "pe branci", o smulgere aproape imposibila din haul originar, figurat prin "rapi si gropi adanci", metafore corespondente cu cele din "Scrisoarea I" a lui Eminescu: "Fu prapastie? genune?...". Pe aceasta traiectorie a timpului, la capatul ei, poetul este un receptacol al generatiilor, "Al robilor cu saricile, pline/ De osemintele varsate-n mine".

Referate

Referate, Comentarii, Eseuri, Caracterizari
<http://referatenoi.ro>

În complexa tematică a poeziei argheziene, răzvrătirea este desigur revolta, inclusiv împotriva unei divinități ascunse, care a parasit lumea după ce omul a fost alungat din Paradis. Poezia "Testament" e plină de mania care zace în adâncuri, de "venin", de durerea "surdă și amară", de "sudoarea muncii sutelor de ani", metafore ale unei condiții umane degradate, deposedate de nimbul originar, lăsate în voia unui destin aspru-, infernal. Timpul sacru, de la origini, a devenit timp profan, al unei lumi decazute după alungarea cuplului adamitic din Edenul primordial. Drumul istoric porneste tocmai din acest punct de inflexiune al destinului umanității, după ce omul, izgonit, paraseste lumina primordială, a cunoașterii inițiatice depline, și încearcă din nou, prin muncă titanică, "prin răpi și gropi adânci", să se înalțe la treapta din care a fost decazut. Munca și istoria, cum spun și legende apocrife, sunt anevoioase, figurând avatarurile ființei umane lipsite de puterea inițiativă, incapabile să mai găsească drumul spre trecutul imemorial sau spre un viitor benefic. "Treapta" marchează tocmai acumulări materiale greoaie, cele mai multe primitive, "printre plavani", prin "sudoarea muncii sutelor de ani", transformate, prin salturi bruste, în trepte spirituale. Istoria e un șir lung de trepte, ce trebuie "suțite" chiar "pe brânci", până la tinta finală, visată, regăsirea lumii sacre, mitice, printr-o reiterare sui-generis a "mitului eternei reînțoarceri". Pentru ca întoarcerea la Logosul întemeietor de lume, de ordine, prin originarul "Fiat lux!", trece, la Tudor Arghezi, printr-o "treapta" intermediară, a cuvântului scris, neprimenit de rudimentele gnoseologice primare.

Sensul poeziei "Testament" este, prin urmare, și al unei demistificări a lumii greșit concepute, o corectare a creației divine, prin întoarcere în timpul primordial, de unde să se reia condiția arhetipală a genezei și a demiurgului, aici a poetului creator. Cuvântul originar, cel din capatul lumilor, se impurifică și el odată cu regresivitatea existențială a omului și a creației, suferă de o degradare accentuată a trecerii timpului, alunecând într-o zonă obscură, dominată de "bube, mușcăiuri și noroi", de acel fond semantic din care se va hrăni, la Tudor Arghezi, estetica uratului.

Poetul, în "Testament", purifică din nou lumea, pornind de la expresia ei inițială, lingvistică, de la Cuvânt. Transformările sunt radicale, cuprinzând toate planurile existentei, e o convertire a materiei în spirit, exprimată prin metafore de acum memorabile: "Ca să schimbăm, acum, întâia oară,/ Săpân condei și brazda-n calimara,/ Bătrânii-au adunat, printre plavani,/ Sudoarea muncii sutelor de ani.". Așa acesta este doar un pas, o primă treaptă, ce se vrea exponențială, în lungul proces al evoluției. Faptul că se face o substituție de unelte simbolice, "sapa" "condei", "brazda", "calimara", facilitează tranziția de la munca brută, fizică, la aceea imaginativă, creativă, de la materie la spirit. Transformarea uneltelor materiale în unelte spirituale sugerează posibilitatea de a relua, în sens invers, scara ierarhică degradantă a universului, de a reface condițiile inițiatice, primare. Mediul uman prezentat, specific rural, cu "plavani" și "bătrâni", este elocvent, el face legătura cu trecutul imemorial mitic. Numai aici cuvintele pot să redobândească valoarea lor de început, creatoare de lume, să transforme în realitate conceptele.

Cuvintele sunt supuse unui proces purificator, sunt cristalizate în forme provenind parca din cupătorul unui alchimist: "Din graiul lor cu-ndemnuri pentru vite/ Eu am ivit cuvinte potrivite/ Așa leagane urmașilor stăpâni.". Pentru a face posibilă materializarea conceptelor, a spiritului creator,

Referate

Referate, Comentarii, Eseuri, Caracterizari
<http://referatenoi.ro>

---

cuvintele se cer a fi "potrivite", alambicate intr-o forma perfecta, care sa le reincluda in esenta divina, sa le redea puterea originara. In acest proces creator, in aceasta arta poetica atat de expresiv si totodata atat de simbolic exprimata, timpul isi pierde durata, cuvintele sunt "framantate mii de saptamani", poetul-demiurg ignorand trecerea clipei pentru a-si intemeia creatia in timpul etern. Prin aceasta esentializare a clipei, importanta ramane doar opera, nu creatorul ei; el isi construiește o nemurire virtuala, dincolo de eternitate: "Nu-ti voi lasa drept bunuri, dupa moarte,/Decat un nume adunat pe-o carte."

Transformarea lumii si reconvertirea cuvintelor este fenomenul cel mai amplu si mai radical din poezie: "Le-am prefacut in versuri si-n icoane./ Facui din zdrente muguri si coroane./ Veninul strans l-am preschimbat in miere,/ Lasand intreaga dulcea lui putere./ Am luat ocară, si torcand usure/ Am pus-o cand sa-mbie, cand sa-njure.". Principiile negative ale lumii sunt transformate in principii pozitive, uratul in frumos, veninul in miere, raul e anihilat prin bine. Transformarile, sunt ample si se indreapta catre sfera muzicala a cantecului si a creatiei, raul diminuandu-si, in fata noului demiurg, puterea pedepsitoare: "Durerea noastra surda si amara/ 0 gramatii pe-o singura vioara"; "Biciul rabdat se-ntoarce in cuvinte". Punctele extreme ale acestei dualitati a lumii create de Arghezi se exprima in doua versuri esentiale pentru poetica sa: "Din bube, mucegaiuri si noroi/ Iscat-am frumuseti si preturi noi.", estetica uratului devenind astfel, in mod "paradoxal, cel mai profund act de atingere, de refacere a puritatii lumii.

Pentru ca prezenta divina se refuza epifaniei, cunoasterii directe, coborarii la scara existentei umane, poetul are, ca si in unii "Psalmi", o atitudine de sfidare, opunand creatiei divine propria creatie. Divinitatii, acestui deus absconditus, care nu mai umbla pe pamant ca in vremurile mitice, ii destineaza obiecte si edificii de cult, icoane si un "Dumnezeu de piatra": "Am luat cenusa mortilor din vatra/ Aži am facut-o Dumnezeu de piatra./Hotar in alt, cu doua lumi pe poale,/Pazind in piscul datoriei tale.". "Cenusa mortilor" exprima tocmai tendinta de conservare a trecutului, de scoatere din uitare a existentelor individuale, de retrezire la viata in alta lume, urmand parca stravechi credinte de reincarnare a sufletului mortilor. Piscul inalt, greu de atins, insistent motiv arghezian, marcheaza hotarul dintre lumea viilor si cea a mortilor, dar si punctul intangibil in care se situeaza divinitatea, refuzandu-se cunoasterii.

In absenta cuvintului divin reiterat, din ce in ce mai absent in lumea moderna, poetul isi alcatuieste propria Carte, propria tabla de legi, un "hrisov" care sa-i consfinteasca noua creatie, propria "credinta", pe care o lasa urmasilor, prin acest sublim "testament": "Asaz-o cu credinta capatai./ Ea e hrisovul vostru cel dintai,/ Al robilor cu saricile pline/ De osemintele varsate-n mine.". Cartea este ea insasi o lume, o sinteza a contrariilor, dihotomia lumii revenind in prim plan prin cele doua metafore finale: slova de foc si slova faurita sunt cele doua capete ale lumii, spiritul si materia, care "imperechiate-n carte se marita", ca expresie a armoniei, a unui cosmos perfect si, prin desavarsire, a intoarcerii creatiei la Cuvantul originar, deopotriiva al lumii si al cartii.